

Rozhovor prezidenta republiky Petra Pavla pro Českou televizi

10.3.2023 - Petr Pavel | Správa Pražského hradu

Dobrý večer z Pražského hradu, od Vladislavského sálu, kde se dneska začala psát nová kapitola dějin nejenom české politiky. Česko má čtvrtého prezidenta ve své samostatné historii a nová hlava státu, Petr Pavel, je teď hostem České televize. Dobrý večer.

Dobrý večer.

Pane prezidente, stojíme tady u Vladislavského sálu s tímhle výhledem. Zvykáte si už na tuhle krásu?

Já musím říct, že tohle nikdy neomrzí. Když se dívám odsud nebo z Hrzánského paláce na Prahu, tak si znovu a znovu připomínám, jak je ta Praha krásná.

To byl pohled, kterým se dívali čeští králové, předtím knížata, čeští prezidenti, českoslovenští prezidenti. Dává to nadhled, když se na to kouknete?

Já jsem si to poprvé vlastně dnes uvědomil v takové síle, protože tady, ve Vladislavském sále, jsem byl vícekrát při oslavě státních svátků, udělování vyznamenání a vždycky to na mě působilo takovým hodně slavnostním dojmem, ale dnes, kdy si člověk uvědomil právě ten tok historie a že se stává jeho součástí, tak to má takovou trochu magickou moc. Takže dnes jsem to opravdu vnímal mnohem hlouběji než kdy dřív.

Může ta moc být i svůdná? To znamená, že by se z toho nadhledu mohl stát pocit nadřazenosti?

No, to je věc, o které jsem se bavil se spoustou lidí, a někteří to nazývají lakonicky, že člověk, když se dostane na Hrad, tak začne postupně se odtrhovat od reality. Ono tomu dává určitý důvod i to, že ten Hrad je opravdu nad městem, a navíc to prostředí tady vypadá tak honosně, že asi mnoho lidí může mít tendenci tak trochu zpychnout. Ale já doufám, že budu mít kolem sebe vždycky dost lidí, kteří, v případě, že by mi to hrozilo, tak mě vrátí na zem.

Vy jste říkal, že vlastně nevíte, jestli budete úřadovat odsud, z Pražského hradu. Už je to jasné, už jste si vybral kancelář?

No, takhle, já myslím, že tady ani tak moc není řeč o vybírání kanceláře. Já jsem zatím ji ještě ani neviděl. Já předpokládám, že se k tomu dostaneme zítra, že se podívám, jak vlastně ta kancelář vypadá, jak je to tam strukturováno i s ostatními kancelářemi. A nepředpokládám, že bych měl tady dělat nějaké změny a chtít nějakou jinou kancelář. Já jsem zvyklý pracovat tam, kde je třeba. To podstatné je ten obsah, ne ta obálka.

Ale bude to z Pražského hradu?

Bude to samozřejmě z Pražského hradu, akorát ještě asi pár dní, možná týden dva, bude trvat, než se sem plnohodnotně nastěhujeme, protože do přibližně konce března jsme počítali s tím, že bychom

byli v Hrzánském paláci, alespoň ta část týmu. A v okamžiku, kdy tady proběhnou nezbytné prohlídky, případně úpravy, tak už začneme plnohodnotně pracovat tady.

A bydlení?

Bydlení, no, předpokládám, že zítra se podíváme na možnosti. Dnes jsme viděli jednu z nich, tu, která se nazývá apartmán. To je opravdu jako bydlení na zámku, to si nedokážu úplně představit.

Z chalupy na zámek.

Přesně tak. Protože my máme chaloupku, máme kolem sebe aspoň trochu zeleně, tak uvidíme zítra. Já si myslím, že bude asi dobré, když přes týden budeme bydlet tady a možná na víkend, když nebudou povinnosti, tak se pojedeme podívat domů, ale určitě to nebude na dennodenní dojíždění, to ne.

Mimochodem dojíždění, brzo začne motorkářská sezóna. Už jste učil ochranku, aby jezdili za Vámi v koloně?

No, já myslím, že to nemusím ani tak moc učit, protože hodně z těch ochránců jsou také motorkáři, takže myslím, že by to možná i uvítali. Bude to spíš jenom o tom, abychom našli vhodný modus operandi. Jak to tedy udělat tak, abychom nekompromitovali bezpečnost a zároveň si vyšli vstříc.

Ten dnešek tady, to klíčové se odehrálo právě tady, ve Vladislavském sále, kam jsme se přesunuli, ale ten dnešek pro Vás začal obědem s do té doby prvním párem České republiky. Jak probíhalo předání moci mezi Vámi a Milošem Zemanem? Bylo tam něco konkrétního?

No, proběhlo předání klíče od místnosti s korunovačními klenoty.

Z ruky do ruky?

Z ruky do ruky, ano.

A kde ho měl prezident? Měl ho někde v nějaké speciální tašce?

Ne, ne, ne, měl ho u sebe a předal mně ho z ruky do ruky, tak nevím, kde ho měl do té doby. A taky mě seznámil se státními vyznamenáními, která tam měl vystavená, s tím, že tedy dnem a hodinou převzetí funkce, tak zároveň jsem oprávněn se těmito vyznamenáními, jak bych to řekl, honosit. Ale pak jsme už měli naprosto věcnou debatu, která se týkala spíš zahraničněpolitických témat než konkrétně předání funkce.

Žádný dopis, jako bývá americkou tradicí, jste nenašel?

Ne, zatím ne. Možná nějaký najdu v kanceláři, ale na žádný mě Miloš Zeman neupozornil.

Na Vaší ženě bylo vidět dneska, na těch záběrech, že byla dojatá, když jste přijížděli na Pražský hrad. Co pro Vás možná byl ten nejsilnější okamžik z toho celého, dneska hodně nabitého, dne plného mnoha scén, které se určitě zapíší do paměti mnoha lidem?

No, asi není moc divu, že nejenom moje žena, ale mnoho lidí dneska asi cítilo tu sílu okamžiku, a mnoho lidí se mi taky přiznalo, že slzička ukápla. Ono samotné tohle místo má opravdu takovou

zvláštní atmosféru. Mám teď na mysli konkrétně Vladislavský sál, protože když se tady rozezní ten husitský chorál a napochodují sem ty historické prapory a do toho si člověk opravdu představí tu historii, kterou tady nakonec vidíme i před sebou, tak to si člověk opravdu najednou uvědomí, že je součástí něčeho velkého, a na mnoho lidí to takhle zapůsobí. Moje žena je samozřejmě velice citlivá, takže tyhle věci na ni působí taky.

Vy jste nebyl tady poprvé. Je to jiné, když jste najednou tím mužem, kvůli kterému se tady vlastně všichni shromáždili a který přebírá tu pomyslnou moc od svých předchůdců, kteří stáli jako hlavy státu?

No, já bych řekl, že to je rozdíl naprosto zásadní. Já jsem tady byl vícekrát. Asi takový nejsilnější z těch dosavadních pobytů tady, ve Vladislavském sále, byl v roce 1995, kdy jsem z rukou Václava Havla přebíral první Medaili Za hrdinství. To jsem byl tady, na pódiu, a samozřejmě už tehdy jsem to vnímal jako velice slavnostní a velice silnou chvíli, ale byl jsem tady jedním, řekněme, ze čtyřiceti oceněných. A po zbytek doby jsem seděl v sále. Ale dnes jsem byl tím, na koho byla upřena pozornost všech, a to vás samozřejmě trochu svazuje, protože když tady sedí tolik významných hostů, nejenom z naší země, ale i z ciziny, když vás pozoruje tolik lidí na obrazovkách tady, kolem Hradu, ale taky doma, u svých televizí, tak si opravdu říkáte, že teď nesmíte udělat ani chybičku. A to na člověka dost silně působí. To je pravda, no.

Často zaznívalo, nejenom během dneška, ale i při těch předchozích inauguracích, že to trošku víc připomíná korunovaci, že takový ten monarchistický duch v naší republice, ačkoliv to zní zvláště, tak stále ještě žije. Jak jste to vnímal Vy? Je to podle Vás nutné k tomu, aby se nějak symbolicky uzavřela jedna kapitola a otevřela druhá?

Já jsem o tom přemýšlel během dneška, kdy jsem si vybavil právě názor některých našich komentátorů, kteří říkali, že je třeba paradoxní, že my se samozřejmě stavíme k tomu, že jsme republika, parlamentní republika, ale přitom inaugurace našeho prezidenta opravdu připomíná korunovaci. Některé zase názory říkají, že je zvláštní, že u nás prezident nemá téměř žádnou výkonnou moc, na rozdíl od premiéra, který má téměř veškerou, a přitom žádná inaugurace premiéra ani velká sláva se s tím nedělá. Ale pak jsem si uvědomil, že to není ani tak o té faktické výkonné moci, ale o tom symbolu. Jestliže by měl být prezident symbolem státnosti, toho, kdo vlastně ten stát zastřešuje a poskytuje ta křídla všem bez ohledu na jejich politické preference, tak je možná dobře, že u toho ty symboly jsou, protože lidé si aspoň uvědomují právě ten sjednocující prvek toho. A ne možná na všechny to takhle působí, ale je vidět i podle té účasti, jaká byla dnes, podle té pozornosti, že i když je to v takovéhle poměrně slavnostní, ceremoniální rovině, tak že se to lidem líbí a že vlastně si to užívají.

Takže byste neubíral při možné další inauguraci v rámci toho, co jste říkal, že byste chtěl dosáhnout určitého zcivilnění toho úřadu, přiblížení úřadu víc k lidem?

Ono to není ani možná tak o té samotné ceremonii té inaugurace, protože ta je opravdu symbolická a je to skutečně ceremoniální slavnost, ale je to potom o tom výkonu. A tam si myslím, že je namístě to hodně zcivilnit, protože v případě, kdy už prezident by měl naplno pracovat, tak tam si myslím, že je možné ubrat na protokolárních zvyklostech, a i třeba návštěvy v krajích dělat s mnohem méně pompou, ale s mnohem více času na práci.

Vy jste, ne tady, ve Vladislavském sále, potom na balkoně na třetím nádvoří, jste pronesl, že hodnoty jsou něco, co si musíme hlídat, aby se nám neztratily jako prezidentská standarta. Bylo pro Vás vrácení té standarty zásadní symbol?

Neřekl bych zásadní, ale zdál se mi to příhodný symbol, protože tak, jak jsem měl možnost o tom mluvit s lidmi, kteří ji odsud odnesli, tak oni to nevnímali v té rovině nějakého trestného činu, ale vnímali to v rovině symboliky, která právě se hodně vázala na ty hodnoty. A tím, že Hrad opustily hodnoty, tak podle jejich názoru si vlastně Hrad už tu standartu, která nese název Pravda vítězí a vlastně představuje pro nás tu dlouhou linku až k tomu Janu Husovi, tak si ji vlastně ten Hrad nezasloužil. A ať už se na to díváme jakkoli, tak určitá symbolika v tom je, protože takové to odklonění od hodnot cítilo mnoho lidí. A i proto, já jsem se na tom samozřejmě nijak nepodílel, na tom odcizení standarty tehdy, ani jsem to neschvaloval, ale na druhou stranu mně připadlo správné ten symbol vrátit, protože ten je celkem silný. A myslím si, že ho i takhle lidé vnímali.

Chápal jste to tedy tehdy, jako... Tehdy jste říkal, že jste to neschvaloval. Máte pro to teď větší pochopení? Protože zaznívá, že zároveň tím, že ta standartu se vrací, tak možná tím, že prezident jednal s lidmi, kteří byli odsouzeni z trestného činu, tak možná schvaluje trestný čin, schvaluje porušování zákona. Bral jste to jako občanský protest, bral jste to jako něco, pro co máte pochopení?

No, já jsem říkal, a říkal jsem to i jim, že ten čin samotný, ten samozřejmě schvalovat nemůžu, protože se skutečně jednalo minimálně o odcizení, když pominu ten fakt, který jsem jako tehdy voják ještě vnímal velice citlivě, protože přece jenom standartu je jeden z hlavních symbolů státnosti, a pro mě jako vojáka je naprosto přirozené takové symboly chránit, a ne je odcizovat. Ale když jsem potom slyšel to jejich zdůvodnění, tak tomu zdůvodnění rozumím. Rozumím a říkám, přestože ho neschvaluji, tak naopak schvaluji to, aby se ta standartu vrátila. I proto jsem vlastně byl rád, že nám vyšla vstříc firma, která ty standarty vyrábí, že jsou schopni i takhle v krátkém čase ji zrestaurovat, a že vlastně tu samou standartu akorát doplněnou o to, co vlastně z ní zmizelo, tak já to naopak беру tak, že to, co patří na Hrad, tak sem vracíme.

Vy jste dneska tady mluvil vlastně o týmech, které se postupně rozrůstaly, a nakonec jste skončil u toho, že vlastně Váš nový tým jsou všichni obyvatelé této země, že všichni jsou v jednom týmu. Zároveň jste se ale vymezil vůči populismu, lžím, manipulacím, zneužívání strachu. Je to pro Vás ta hranice toho, koho byste chtěl mít ve svém týmu?

No, ono to není ani tak moc o tom, že by byli nějakí populističtí občané. Populističtí jsou většinou někteří politici. Těm občanům nelze vyčítat to, že podlehnou některým slibům nebo dobře vypadajícím řešením, která ale vlastně řešeními nejsou. Na ty lidi se člověk zlobit nemůže. Oni mají nějaký problém, ten problém je dlouhodobě pálí, a někdo jim nabídne řešení. Člověk jim nemůže vyčítat to, že neprohlídnou to, že to je jenom vzdušný zámek, který je má nalákat, ale vlastně jim žádné řešení nepřinese. Spíš bych se měl zlobit na ty politiky, kteří takový druh politiky dělají. A pokud jde o ty voliče samotné, no tak někteří mohou mít rozdílný názor na to, jak třeba dojít k nějakému cíli, ale to neznamená, že bychom na tom řešení nemohli spolupracovat, protože jestli se aspoň na tom cíli shodneme, tak už to je dobrý začátek. Můžeme se pak bavit o tom, jaké varianty zvolíme, aby pro obě nebo více stran byly ty varianty přijatelné.

Ta slova mířila k lidem, kteří seděli v tomto sále. Mířil jste na konkrétní lidi?

No, tak já jsem nezakrýval ani v kampani, že některé politiky považuji za populisty. A samozřejmě mě mrzí, když vlastně využívají toho, že jsou dnes lidé zklamání, že se nenaplnila některá jejich očekávání, že se dokonce zlobí na některé politiky, a že toho vlastně využívají nebo že využívají obav, obav z ekonomické budoucnosti nebo z bezpečnostní situace, a vlastně těm lidem nedávají žádné řešení, jenom pracují s jejich emocemi. A to mně přijde nefér.

Zároveň s těmi lidmi asi budete muset jednat. Jestliže seděli v této místnosti, tak to jsou

lidé, kteří se podílejí na moci, a Vy jako prezident budete vstupovat do jednání i s nimi. Jste připravený na to s nimi jednat, hledat společná řešení?

Jsem. A nakonec musím říct, že jsem s nimi jednal i v minulosti, i když samozřejmě z jiné pozice. Ale já jsem dával vždycky jasně najevo, že každý, kdo přijde s nějakým konstruktivním návrhem, který bude dobře zdůvodněný a bude stát za diskusi, tak jsem připraven s ním o tom jednat. To, co nevidím jako konstruktivní, tak je opravdu spíš jenom strašení anebo jenom kritika jiných návrhů bez toho, že by byla doprovázena nějakým jiným, vlastním, dobrým návrhem.

Vy jste říkal, že poté, co se tady provedou některé úpravy, předpokládám, že mluvíte o především odposleších, o nebezpečí odposlechů, které jste naznačoval v tom mezidobí mezi zvolením a nástupem do funkce, na jak dlouho to odhadujete?

Já si myslím, že to bude trvat tak maximálně dva týdny.

A co se týče dalších věcí, které se mezitím objevily, zaznělo trestní oznámení na některé představitele Správy Pražského hradu, Lánské obory. Vyděsilo Vás to, anebo jste měl takové informace, že k něčemu podobnému to spěje?

No, když se podíváte zpátky pár týdnů, tak já jsem něco takového připustil. Tehdy se proti tomu Hrad oficiálně ohradil na svých stránkách, že nic takového není a že zpráva NKÚ o ničem takovém nehovoří. Teď sám kancléř Mynář vlastně připustil, že něco takového je. Dokonce sám řekl, že trestní oznámení podá. Takže ty důvody tady zřejmě byly i předtím a jsou teď. Já předpokládám, že budou ta podezření vyšetřena, a samozřejmě budu trvat na tom, abychom to dotáhli do konce. Pokud jsou tady věci, které vyžadují, aby je řešily orgány činné v trestním řízení, tak budou předány.

Budete trvat třeba na dalším auditu? Budete chtít další audit?

Pokud nebude žádné podezření na další nesrovnalosti, tak asi nebudu vyvolávat další audit, protože každý audit něco stojí. A hlavně, kdybych chtěl udělat audit prostřednictvím NKÚ, tak tam se bavíme o zahájení toho procesu v řádu několika měsíců až půl roku a pak následně dalších několik měsíců probíhající audit, to znamená, že případné výsledky bych se dozvěděl koncem tohoto roku nebo na začátku příštího. A nemá smysl takový audit zadávat, pokud bychom neměli nějaká vážná podezření.

Další věcí, o které se mluvilo, je ochranka. Už se vyřešila ta situace okolo toho, že jste nechtěl, aby Vás chránili muži z ochranné služby prezidenta, ale aby to byl jiný policejní oddíl?

Já myslím, že stejně tak jako v případě chodu Kanceláře a některých nesrovnalostí, které se objevily, tak samozřejmě člověk, který nastupuje do funkce a nastupuje do týmu, který se tady tvořil deset let a o kterém všichni asi víme, že nefungoval úplně ideálně, viděli jsme řadu různých kauz, které byly nebo jsou ještě v řešení, no tak to logicky vyvolává nedůvěru. A já jsem tu nedůvěru vyjádřil od počátku, protože pokud jsem měl být chráněnou osobou ode dne vyhlášení výsledků voleb druhého kola, tak jsem samozřejmě nemohl vědět, s kým vlastně budu pracovat, a proto jsem požádal o ochranu od lidí, kterým jsem mohl důvěřovat více, a považoval jsem to za celkem logický krok, ne za nějaké naprosté odmítnutí práce Útvaru ochrany prezidenta. Já jsem se s vedením Útvaru sešel. V nadcházejícím týdnu, předpokládám, se sejdu i s dosud velitelem Balážem a předpokládám, že si řadu věcí vyjasníme. A vzhledem k tomu, že od vlastně zítřka už mě bude hlídat Útvar ochrany prezidenta, tak to svědčí o tom, že tady k nějakému vývoji už došlo. A stejně tak to asi bude i s Kanceláří prezidenta, protože rozhodně není důvod, abych vyjádřil nějakou univerzální nedůvěru všem pracovníkům Kanceláře, ale je asi přirozené, že v okamžiku, kdy se s nimi budu mít možnost

sejít, kdy s nimi začneme pracovat na dennodenní bázi, tak si potom můžu udělat asi lepší obrázek, případně některé věci korigovat.

Jste prezidentem od dnešní druhé hodiny oficiálně, nebo něco po druhé jste složil přísahu, přesto už jste ochutnal ten prezidentský život, už jste viděl, co Vás asi čeká v těch následujících letech. Začneme od světových státníků, Macron, Duda, další. Překvapila Vás v něčem ta setkání, překvapila Vás ta setkání?

Nemohu říct, že by mě překvapila, protože já jsem se s nimi stýkal i v minulosti. Je pravda, že z pozice předsedy Vojenského výboru, ale na druhou stranu předseda Vojenského výboru se účastní všech jednání na úrovni ministrů a hlav států a je vlastně brán jako rovný s rovnými u stolu, takže jednání s hlavami státu nebyla něčím, co bych neznal. A musím říct, že na té úrovni samozřejmě prezident ve vztahu k prezidentovi je ta otevřenost větší. I ta vstřícnost je větší. Prezident Macron, přestože reprezentuje zemi, která je šestkrát větší než Česká republika, tak jednal velice otevřeně. Zajímalo se o můj pohled na věc, protože vnímá, že zvlášť třeba tu bezpečnostní problematiku ve vztahu k Ukrajině, Rusku vnímám z trochu jiného úhlu pohledu, takže uvítal tu jinou perspektivu. A já se těším na ta další jednání, protože já jsem zvyklý jednat otevřeně, a předpokládám, že mnoho z těch lídrů to uvítá, protože mnohdy jsem právě měl takový pocit, že radě z nich vadí taková přehnaná politická korektnost, protože jim vlastně neumožňuje, aby se dozvěděli to, co chtějí.

Zároveň jste dneska říkal, že chcete být prezidentem v podhradí. Už máte za sebou výjezdy, výjezdy do regionů, ty provázel i pískot. Je to jedna z těch situací, o které jste dneska tady mluvil také, v tomto sále, kdy jste říkal, že když to nevyjde poprvé, tak to budu zkoušet podruhé, potřetí. Je tohle ten okamžik, kdy chcete jít příkladem, že možná to, co nevychází úplně na začátku, tak budete zkoušet dál a dál, protože máte pocit, že to má smysl?

Je to přesně tak, protože mnohdy lidé něco odmítají spíš jenom z předsudku nebo z nějaké představy, kterou si vytvořili na základě neúplných informací. A mně se mnohokrát stalo, že jsem seděl u stolu s lidmi, kteří přišli vyloženě v nepřátelském naladění, a v okamžiku, kdy jsme začali probírat fakta, tak najednou začali uznávat, že na tom něco je. A jednání jsme končili s tím, že jsme se dokázali třeba i shodnout, anebo jsme se shodli aspoň na tom, že v některých věcech si rozumíme a že má smysl pokračovat. Já si právě říkám, že naprostá většina lidí je přístupných tomu, že se s nimi bavíte o faktech a že se s nimi hlavně bavíte slušně, protože pokud půjdu na jednání s tím, že budu a priori odmítat jakýkoliv jiný názor a budu arogantně prosazovat ten svůj, no tak to není úplně nejlepší východisko pro jednání. Ale takhle já jsem nikdy nejednal, takže když náhodou někde vidím nějaký náznak nesouhlasu, tak mě to rozhodně neodrazuje.

Zároveň jste řekl, role prezidenta je nejtěžší právě tam, kde končí rozsah jeho pravomocí. My jsme se ten první večer po volbách bavili o tom, že jedna z těch největších věcí a nástrah, které na Vás čekají, jsou nenaplněná očekávání od lidí, kteří Vás podpořili, kteří Vás volili s nějakou představou. Co s tím chcete dělat? Jak tomuto chcete čelit?

No, především tím, že s těmi lidmi právě v tom podhradí a v těch regionech budu mluvit, protože když budou rozumět tomu, jak vlastně ten stát funguje, jaká je dělba moci a pravomocí, co kdo může, anebo nemůže zařídit, tak asi i ta očekávání půjdou potom modifikovat. V okamžiku, kdy mají takovou představu, že prezident může mávnutím kouzelného proutku zajistit, že nebude inflace nebo že budeme ještě dalších dvacet let používat auta se spalovacím motorem, tak tam potom samozřejmě ta frustrace vznikne. A já myslím, že k tomu právě mohou sloužit nejenom ty výjezdy do regionů, kdy člověk bude mluvit se starosty a opravdu rozumět konkrétně všem detailům těch problémů, ale bude taky mít možnost mluvit s lidmi při besedách, a tam jim i vysvětlit, jaké vlastně jsou možnosti řešení, co se s tím dá dělat a co se opravdu dělat nedá.

Ještě jeden moment z toho projevu, když jste říkal, že byste chtěl, aby ta republika fungovala tak, aby byla úměrná své velikosti, že to není malá země. Štve Vás, když někde slyšíte, jsme malá země, nemáme šanci cokoliv ovlivnit, to rozhodnou ti velcí?

No, samozřejmě, že mě to zlobí, protože když vidím, že ten potenciál, tu kapacitu máme, a my ji nevyužijeme jenom proto, že nad tím mávneme rukou, ať už z pohodlnosti anebo právě z tohoto pocitu méněcennosti, tak si říkám, to přece je špatně. My bychom měli nemít přehnané sebevědomí, ale prostě hrát ve své váhové kategorii. A my jsme země, která má co nabídnout, máme spoustu šikovných lidí, a je škoda, když se někdy jenom bojíme to využít. Je spousta zemí, které tento druh, a já se nebojím to nazvat mindrákem, nemají, a působí velice sympaticky, když země, která má pět, šest, osm, deset milionů obyvatel tak jako my, a naprosto sebevědomě vystoupí na jednání s návrhem, který je úplně odlišný od hlavního proudu, ale má k němu tak dobré argumenty, že ty ostatní nakonec přesvědčí. Já jsem to zažil v NATO mnohokrát. Příklad třeba Norsko, Dánsko, země, které jsou menší než my, mají samozřejmě nepřerušenu kontinuitu demokratického vývoje, jsou to země, které jsou bohatší než my, o tom není pochyb, ale na druhou stranu ono to není ani tak o tom bohatství, ale spíš o tom, že se nebojí ten svůj názor prosadit, a hlavně mají ho velice dobře vyargumentovaný.

Vy jste zároveň dneska oznámil, že nechcete sto dnů hájení, naopak, že brzo představíte plán na svých prvních sto dnů. Můžete nastínit aspoň hlavní body, co by měl obsahovat?

No, my na něm stále ještě pracujeme, takže bych nerad zveřejňoval něco, co teprve bude.

Aspoň obrysy.

Ty obrysy se budou týkat zaprvé tedy zahraničních cest, které země a proč navštívím, protože tam myslím, že je důležité, aby to byly především naše sousední země. A potom ty, se kterými máme největší ekonomické vazby, ale samozřejmě i instituce. Budou tam i návštěvy v regionech tak, aby bylo jasné, jakými regiony budu pokračovat a s jakým zaměřením. Budeme se tam také ale bavit o tom, co v nadcházejících měsících bude naší zemí asi hýbat nejenom věcně, ale i emočně nejvíc, a to bude přenastavení parametrů důchodů, tedy celého systému důchodu. A tady bude určitě velká práce na tom, aby ta debata probíhala věcně, ne emocionálně tak, jako o této mimořádné valorizaci, protože nastavení celého důchodového systému je věc dlouhodobá, která se bude týkat rovným dílem současné vlády i současné opozice, protože ji tady budeme mít po dlouhou dobu. A tak, jak se budou střídat, tak budou potom buď těžit z toho, že to teď udělají dobře společně, anebo budou muset řešit problémy, které si teď třeba jako opozice vyrobí, a potom jako příští vláda s tím budou muset něco dělat.

Vás zítra čeká první jmenování do vlády, ale zároveň jste řekl, že po inauguraci řeknete právě, jaký bude Váš postoj k té snížené valorizaci penzí. Jaký bude?

No, to teď nemohu ještě říci, protože zaprvé ten proces ještě není uzavřen, i když proběhla jednání jak v dolní komoře, tak v Senátu, ale já jsem zároveň ještě odpověděl na žádost hnutí ANO o ještě jedno sezení, a já bych samozřejmě rád jim dal prostor, aby mi ještě vysvětlili, co mají na srdci. To jednání proběhne patnáctého v ranních hodinách a já předpokládám, že to stanovisko moje dám možná krátce po tom jednání.

Jste rozhodnutý už teď?

No, rozhodnutý, ono můžete být rozhodnutý, řekněme, ve sto procentech, ale v tomto případě je tady tolik naprosto legitimních výhrad, že to rozhodnutí nemůže být sto nula, ale prostě bude to někde

kolem té padesátky. A já chci ještě nechat opravdu nejenom ten čas, ale i ten prostor hlavní opoziční straně, pokud přijdou ještě s nějakými novými výhradami nebo návrhy, tak bych je moc rád vzal v úvahu.

Je Vám blízký ten postoj, ke kterému nakonec sáhli senátoři, to znamená, souhlasíme s věcným záměrem toho zákona, a to, jestli to všechno prošlo v souladu s Ústavou, necháme na posouzení Ústavnímu soudu?

No, je asi správné, aby věci, které souvisí s ústavností, neposuzovali jednotliví politici, ale aby je posuzovali ti, kterým to přísluší, tedy Ústavní soud. Já si nedokážu představit tak, jak po mně chtěli představitelé některých stran, abych vlastně se k tomu hned vyjádřil a odsoudil protiústavnost, protože ani prezident přece není arbitrem ústavnosti. On by měl ji hlídat, strážit, ale ne rozhodovat o tom, co je nebo není ústavní, od toho je tady Ústavní soud. Takže ty ústavní pochybnosti by opravdu měl vyjasnit Ústavní soud.

Dneska jste mluvil o tom, že je nutné provést změnu celého penzijního systému. Naznačuje to něco o tom tedy, kterým směrem se uvažují Vaše úvahy v tomto, že je neudržitelný ten systém a že možná tohle by mohl být ten první krok?

No, určitě nejsem sám, kdo si myslí, že ten systém je neudržitelný, protože když se podívám na debaty, které tady vedeme už deset let, tak teď, v poslední době, se opravdu ukazuje, že tak, jak je praktikován v posledních, řekněme, dvou letech, tak skutečně velice rychle nás dovede k nějakému bodu zlomu.

A brzdit se má už teď?

Ono se mělo začít brzdit už dávno, ale právě si myslím, že teď už není čas to odkládat, protože jestli už dnes začínáme dohlížet na to, za jak dlouho by ten systém mohl zkolabovat, a teď se nebavíme jenom o tom důchodovém systému, protože on není oddělený od veřejných financí, ale bavíme se o celém systému veřejných financí, a tak, jak vidíme, jak se prohlubuje deficit, tak takhle se opravdu hospodařit nedá. A pokud nebudeme hospodařit jako zodpovědný hospodář, tak na to, lidsky řečeno, dojedeme. A já si myslím, že nechceme skončit v nějaké nucené správě jako třeba Řecko a že bychom si tyto věci měli vyřešit sami, dokud je máme v rukou. Jenom je potřeba mít dostatek odvahy a lidem vysvětlit, že jsme po poměrně dlouhou dobu žili na dluh, a že to teď musíme napravit.

Mluvili jsme o tom, že začala dneska nová kapitola, formálně začala, nastoupil nový prezident. Máte nějaký plán, jak ukázat republice, že ta kapitola začala i fakticky? To znamená, jak změnit politiku, jak změnit vůbec to, co přicházelo z Pražského hradu.

No, ta změna asi bude viditelná na první pohled už třeba v úrovni komunikace, komunikace mezi Hradem, vládou, Parlamentem, ale i třeba mezi Hradem a opozicí. Bude vidět na úrovni komunikace ve vztahu k médiím a k veřejnosti a potom také na tom, že Hrad se nebude stavět do role toho, kdo je arbitrem všech problémů, ale součástí řešení.

Vánoční poselství, vrátíte ho zpátky na Nový rok? Budete promlouvat 1. ledna?

Tuhle otázku už jsem dostával v kampani a už tehdy jsem říkal, že je mi osobně mnohem bližší a sympatičtější, když prezident hovoří na Nový rok, kdy zrekapituluje ten uplynulý a dodá veřejnosti trochu optimismu do toho nového, než aby dělal vánoční poselství.

Vy jste mluvil o zahraničních bodech těch prvních sto dnů, některé z nich už jsou jasné. Na

Slovensku chystáte něco netradičního. Můžete naznačit, co to bude?

To bych ještě nechal, protože se o tom stále bavíme se slovenskou stranou, a přece jenom ten finální program by asi měla zveřejnit hostitelská strana než já.

Na Slovensko jedete autem, do Německa vydáte se vlakem třeba?

Do Německa pojedeme také autem, protože, přestože jsem se domníval, že doprava vlakem je nejenom ekologická a taky jednoduchá a levná, ona je ale bohužel z hlediska zajištění bezpečnosti taky asi ta nejsložitější, takže s odkazem na to, že nemohu se dívat na problém pouze z jedné stránky, ale i z té bezpečnostní, tak nechci zase vyrábět ochranné služby nejenom naší, ale i té německé, mnohem víc problémů, než by měla mít, takže jsme nakonec zvolili tu variantu, která je ze všech ohledů nejjednodušší, a to je doprava autem.

Myslím, že německý prezident byl vlakem v Česku tehdy.

On byl, ale je taky pravda, že kolem toho opravdu byla dlouhodobá příprava, a ono to potom navenek pro tu veřejnost vypadá velice dobře, ale když by možná lidé viděli, co všechno bylo za tím, kolik lidí se na tom podílelo z hlediska ochrany a kolik to teda celé dohromady stálo, tak by možná nakonec řekli, no, tak to měl radši přijet tím autem. Ale my jsme se o tom bavili i v týmu, a já si myslím, že ty cesty do okolních států dávají smysl autem. Do Polska letíme, protože Varšava je přece jenom trochu dál a ta doprava by tam trvala dlouho, ale jinak na ty vzdálenější cesty je určitě lepší, zvláště teda pokud poletí větší delegace, a předpokládám, že do těch vzdálenějších destinací bude součástí delegace třeba i část podnikatelů, tak tam už má smysl letět letadlem.

Kam se určitě musí jet vlakem, ukázal to i americký prezident, je Kyjev. Ukrajinské železnice už se na Vás těší, mají připravený vagon, nám říkali. Už víte, kdy by to teoreticky mohlo být?

My budeme mít v nejbližších dnech další telefonický rozhovor s prezidentem Zelenským a předpokládám, že hlavním tématem bude právě termín a možná i částečně obsah té návštěvy. My zatím pracovně počítáme s dubnem, ale samozřejmě bude všechno záviset na bezpečnostní situaci na Ukrajině.

Jaká byla reakce ukrajinské strany? Vyříkali jste si ty neshody ohledně Vašeho vystoupení na Mnichovské konferenci?

No, ony to ani tak nebyly neshody, já si myslím, že ministr Kuleba ani neměl jinou možnost než se proti tomu nějak ohradit. On samozřejmě to vnímá z pozice ministra zahraničí země, která je ve válce. A země, která je ve válce, chce dodávat svým občanům víru ve vítězství, nechce připouštět jiné možnosti. To, že někdo o těch možnostech mluví, no, to si mohou dovolit ty země, kterých se ta válka přímo nedotýká, ale samozřejmě to neznamená, že bychom Ukrajině vnucovali jakékoli vidění světa. A já mám zpětnou vazbu od lidí, kteří s ministrem Kulebou byli v kontaktu po Mnichovské konferenci, že to v žádném případě neznamená nějaké ochlazení vztahů mezi Petrem Pavlem a Ukrajinou, že naprosto vnímají ty argumenty, o kterých jsem hovořil, jenom by uvítali, aby se na veřejných fórech spíše dodávalo sebedůvěry, než abychom se bavili o variantách, které by mohly dopadnout jinak.

My jsme na začátku mluvili o tom, jak zůstat na zemi, jak udržet, nebo jak nepodlehnout kouzlu tohoto místa, a Vy jste říkal, že tou zárukou pro Vás je Vaše žena, která Vás vždycky udrží na tom správném místě, která Vás vždycky udrží tak, jak máte být. Už Vás musela

korigovat za těch šest týdnů?

Možná bych spíš řekl, že se mě zeptáte, kolikrát mě korigovala za poslední den.

Kolikrát?

Někdy to člověku může jít trochu na nervy, ale já jsem za to rád, protože mít takovouhle zpětnou vazbu, to asi by potřeboval každý z nás občas. A i když někdy nemusí mít pravdu, ale na druhou stranu její intuice je vždycky velice vítaná. Takže ať už se to třeba týkalo našich debat o vztahu se stávající kanceláří nebo fungování našeho týmu třeba i v kampani, tak většinou ta její intuice byla správná a my jsme ji rádi brali v úvahu. A já to samozřejmě dělám a budu dělat i dál.

Dneska začalo pět let, ve Vašem případě bude to jenom pět, jak jste naznačoval?

No, já neříkám teď, že to bude pět nebo deset. Já jsem pouze říkal, a na tom samozřejmě trvám, že má-li někdo vykonávat takovouhle funkci, jako je prezident republiky, plnohodnotně, tedy na sto procent, takže těch pět let se mi zdá až dost. Ale nechme to otevřené, uvidíme za pět let.

Nevylučujete druhý termín?

No, tak určitě by to nebylo správné říkat, že teď bude určitě jenom jeden, ale, jak říkám, pět let je na plnohodnotnou práci opravdu hodně. Já jsem to zažil v té funkci v NATO. Tam jsem byl tři roky a mohu říct, že tři roky práce opravdu naplno dá člověku dost zabrat.

Zároveň jste říkal, že logickým omezením je to, že člověk se během toho prvního funkčního období chová tak, aby měl šanci na znovuzvolení. Budete to aplikovat, anebo budete i v tom prvním volebním období jet naplno tak, jako byste jel, kdyby mělo být jediné?

Já pojedu tak, jako by mělo být jediné, protože to ani moc jinak neumím. Já neumím taktizovat s tím, že teď budu říkat to, co by se mohlo lidem líbit, abych si případně zajistil jejich přízeň pro druhé volební období. Já budu říkat to, co považuji za správné, a nejenom tedy já, ale to, co považuji za správné pro tuto zemi. A pokud se to líbit nebude, tak mi to samozřejmě bude líto, budu se to snažit lidem vysvětlit, ale ne tak, abych se u nich udělal dobrý, ale bych jim dal najevo, že to opravdu jinak nejde a že každá další řešení jsou spíš pro nás horší než lepší.

Ten večer po volbách jsem se Vás ptal, co byste chtěl, aby se Vám povedlo. Říkal jste změnit náladu, aby to zvrátit bylo mnohem těžší. Po těch šesti týdnech myslíte si, že to bude, že to bude těžší mise, než jste předpokládal tehdy?

No, nevím, jestli těžší než před šesti týdny, bude to určitě těžká mise, protože nás čeká mnoho složitých rozhodování. Ta se budou týkat věcí, které na občany přímo dopadají, protože ať už se budeme bavit o řešení deficitu nebo o důchodech, tak lidé to nejenom cítí ve svých peněženkách, ale samozřejmě to vnímají taky velice emotivně. A i proto bude důležité, jakým způsobem, jakou formou budeme s lidmi komunikovat, protože já jsem přesvědčen o tom, že řada lidí i špatné zprávy je schopna přijmout, pokud jsou jim dobře vysvětleny. Část lidí je samozřejmě nebude přijímat prostě proto, že chtějí slyšet dobré a jakákoliv špatná zpráva pro ně je nepřijatelná. Ale mnoho lidí pochopí, že tam, kde prostě není z čeho brát, tak se nedá ani dávat. A musíme opravdu to mít dobře propočítané varianty a lidem je srozumitelně vysvětlovat, nedělat to na poslední chvíli a nedělat to ani s tím, že vlastně to těm lidem ani moc nevysvětlíme, protože to pak tak trochu zavání arogancí moci, a na to lidé jsou velice citliví.

Ta změna nálady zůstává pořád hlavním cílem.

Zůstává. A samozřejmě spolu s tím jsou i ty věci, o kterých jsme tady mluvili, které se týkají toho, abychom nebyli v zajetí nějakých svých historických klišé, ale abychom se prostě se zdravým sebevědomím chopili příležitosti být stejně dobří jako ti lepší, třeba v Evropě. Já si myslím, že bezpochyby máme na to, abychom, řečeno sportovní terminologií, nehráli okresní přebor, ale evropskou první ligu. A je potřeba se jenom do toho dát.

Otázka je, jestli na to těch pět let bude stačit.

Pět let na to nemusí stačit, abychom se dostali úplně do té první ligy, ale podstatné je, když se nám podaří aspoň změnit tu mentalitu, protože ta už potom k tomu povede sama.

Tak si budeme všichni držet palce. Petr Pavel. Díky.

Já taky moc děkuju.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/vybrane-projevy-a-rozhovory/rozhovor-prezidenta-republiky-petra-pavla-pro-ceskou-televizi-16951>